

לֹא אֵיִת עָמָא דְשַׁלְטָא עַל בְּנוֹי, וַיִּדְעוּ דְהָא יִשְׁתַּעֲבְדוּ
בְּהוּ בִישְׂרָאֵל זְמַנִּין סְגִיִּיאִין.

בִּיּוֹן דְּמִית יַעֲקֹב חָדוּ, אֶסְתַּכְּלוּ מַה יְהִי בְּסוּפָא,
עַד דְּמָטוּ לְגִזְרֵן הָאָטָד, דְּאִיתוּ גִזְרָא דְדִינָא
שְׁלִיטָא, אָטָד בְּגִימְטְרִיא יַד, כְּמַה דְּאֵת אָמַר, (שמות
יד) וַיִּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה וְגו', בִּיּוֹן דְּמָטוּ
לְאַתֵּר דָּא, חָמוּ גְבוּרָאן דְנַפְקִי מֵהָאֵי אָטָד. אִמָּאֵי
אֶקְרִי אָטָד. אֱלָא, מַה אָטָד נַפְקִי כּוּבִין לְהָאֵי סְטָרָא
וְלְהָאֵי סְטָרָא, הָכִי נָמִי יַד, נַפְקִי מִינָה אֶעֱבָעָאן,
לְהָאֵי סְטָרָא וְלְהָאֵי סְטָרָא, וְכָל אֶעֱבָעָא וְאֶעֱבָעָא
סְלִיק בְּכַמָּה גְבוּרָאן, בְּכַמָּה דִינִין, וּבְכַמָּה נְמוּסִין,
כְּדִין וַיִּסְפְּדוּ שָׁם מִסְפַּד גְּדוֹל וְכַבֵּד מְאֹד עַל פְּנֵי
קָרָא שְׁמָה אֲבַל מְעָרִים, וְדָאֵי אֲבַל כְּבֵד זֶה לְמְעָרִים,
וְלֹא לְאַחֲרָא.

לשון הקודש

שְׁיִוְעָאוֹת מֵהָאָטָד הֵזֵה, וְלָמָּה נִקְרָא
אָטָד? אֱלָא מַה אָטָד יוֹצֵאִים קוֹצִים לְעַד
זֶה וְלְעַד זֶה, כִּד גַּם יַד יוֹצֵאוֹת מְסַנֶּה
אֶעֱבָעוֹת לְעַד זֶה וְלְעַד זֶה, וְכָל אֶעֱבָע
וְאֶעֱבָע עוֹלָה בְּכַמָּה גְבוּרוֹת, בְּכַמָּה
דִינִים, בְּכַמָּה הִנְהִיגוֹת, אִזּוּ וַיִּסְפְּדוּ שָׁם
מִסְפַּד גְּדוֹל וְכַבֵּד מְאֹד עַל פְּנֵי קָרָא
שְׁמָה אֲבַל מְעָרִים. וְדָאֵי אֲבַל כְּבֵד זֶה
לְמְעָרִים, וְלֹא לְאַחֵר.

שְׁהָרֵי שְׁבוּמֵן שְׁיַעֲקֹב קִים בְּעוֹלָם, אִין
עִם שְׁיַשְׁלֵט עַל בְּנוֹי, וַיִּדְעוּ שְׁהָרֵי
יִשְׁתַּעֲבְדוּ בִישְׂרָאֵל זְמַנִּים רַבִּים.

בִּיּוֹן שְׁיַעֲקֹב מַת, שְׁמַחוּ. הֶסְתַּכְּלוּ מַה
יְהִי בְּסוּפָא, עַד שְׁהִגִּיעוּ לְגִזְרֵן הָאָטָד,
שְׁהוּא גְזֵרַת הַדִּין הַשּׁוֹלֵט. אָטָד
בְּגִימְטְרִיא יַד, כְּמוֹ שְׁנִיאָמַר (שמות יד) וַיִּרְא
יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה וְגו'. בִּיּוֹן
שְׁהִגִּיעוּ לְמָקוֹם זֶה, רָאוּ הַגְּבוּרוֹת

רַבִּי שְׁמַעוֹן פְּרִישׁ פָּרְשָׁתָא. יְתִבּוּ לְגוּ מְעַרְתָּא. אָמַר
חֲמִינָא דְיוֹמָא דִּין יִנְפּוּל בֵּיתָא בְּמַתָּא, וַיַּעֲדְרוּן
תְּרִי (ב) רומאי מקטרגין. אי אַנְא בְּמַתָּא לָא יִנְפּוּל
בֵּיתָא. אַהֲדְרוּ לְגוּ מְעַרְתָּא יְתִבּוּ.

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (ישעיה י) צַהְלֵי קוּלְדָּה בֵּית
גְּלִים וְגו'. (דף רמט ע"ב) צַהְלֵי קוּלְדָּה, הָאִי קָרָא
לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל אֶתְמָר, בְּגִין דְּאִיהִי מְשַׁבַּחַת לִיהִ
לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּקָלָא מְשַׁבְּחָא, וְעַל דָּא צַהְלֵי
קוּלְדָּה. מַהְכָּא אֹלִיפְנָא, כָּל מָאן דְּבָעֵי לְשַׁבְּחָא
לְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּקָלָא, בְּעֵינָא לִיהִ קָלָא נְעִימוּתָא,
דִּיעֲרַב לְאַחֲרֵינִין דְּשְׁמַעִין לִיהִ, וְאִי לָאו, לָא יִקּוּם
לְאַרְמָא קָלָא.

תָּא חַזִּי, לִיּוֹנֵי דְאַתְיִין מִסְטָרָא דָּא, דְכְּתִיב, (במדבר ח)
וּמִבְּנֵי חַמְשִׁים שָׁנָה יָשׁוּב מִצְבָּא הָעֲבוּדָה וְגו'.

לשון הקודש

מְשַׁבַּחַת אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּקוּל
מְשַׁבְּחָה, וְעַל כֵּךְ צַהְלֵי קוּלְדָּה. מִכָּאן
לְמַדְנֵנוּ, כָּל מִי שְׂרוּעָה לְשַׁבְּחָת אֶת
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּקוּל, צְרִיךְ לוֹ קוּל
נְעִים שְׂעֲרַב לְאַחֲרֵים שְׂשׁוּמְעִים אוֹתוֹ,
וְאִם לָא – לָא יִקּוּם לְהָרִים קוּל.

כֵּן רָאֵה, לְיוֹנִים שְׂבָאוּ מִצֵּד זֶה, שְׂפַתְנוּב
(במדבר ח) וּמִבְּנֵי חַמְשִׁים שָׁנָה יָשׁוּב מִצְבָּא

רַבִּי שְׁמַעוֹן פְּרִישׁ אֶת הַפְּרָשָׁה. וְאִנּוּ
מִתּוּךְ הַמְּעַרָה. אָמַר, רְאִיתִי שְׂיוּם זֶה
יִפְלֵ בֵּית בְּעִיר, וַיַּעֲדְרוּ שְׁנֵי וּבְנֵי
רומאים מקטרגים. אִם אֲנִי בְּעִיר, לָא
יִפְלֵ הַבֵּית. תְּזַרוּ לְתוּךְ הַמְּעַרָה וְיָשׁוּבוּ.

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (ישעיה י) צַהְלֵי
קוּלְדָּה בֵּית גְּלִים וְגו'. צַהְלֵי קוּלְדָּה, פְּסוּק
זֶה נֹאמַר לְכַנְסַת יִשְׂרָאֵל, מִשׁוּם שְׁהִיא

מָאֵי טַעְמָא. בְּגִין דְּקָלִיָּה (פְּרֻגִיָּה וְאֵי) נְמוּד, וְלֹא יַעֲרֹב
 לְאוּדְנִין, כְּשֶׁאֵר חֲבָרוּי, כְּדִין מְעַבְרִין לִיה מִחֵאֵי צְבָא
 הָעֲבוּדָה (מִחֲתִילִין) דְּלַעֲיָלָא, דְּקוּיָמִין לְנַגְנָא לְגַבֵּי תַּאי
 עֲבוּדָה, וְלִיקְרָא שְׂמָא קַדִּישָׁא כְּדָקָא חֲזִי.

חִילִין לַעֲיָלָא, חִילִין וּמִשְׁרִין לְגַבֵּי תַתָּאי, לְשַׁבְחָא
 שְׂמָא קַדִּישָׁא, וְלִזְמָרָא לִזֶּן. וּבְגִינֵי כֶּךָ יֵשׁוּב
 מְצַבָּא הָעֲבוּדָה. וּבְגִין דְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל קָא מְשַׁבְחָא
 לִיה לְקַדְשָׁא בְרוּךְ הוּא, אָמַר קָרָא, צַהֲלֵי קוֹלְךָ בֵּית
 גֻּלִים, בֵּית אַבְהֵן.

תו, בֵּית גֻּלִים, עֲלָמָא דְאַתֵּי אַקְרִי גֻלִים, בְּגִין דְּכָלָא
 קָיָימָא בִּיה, וְאַתְּכִלִּיל בִּיה תְּלֵי תְּלִים, וְנַפְקָא
 מִנִּיה לְכָלָא. תו בֵּית גֻּלִים, כְּדַכְתִּיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ד) גֻּל
 נְעוּל, וְכָל אֵינֹון גֻּלִים וּמִבּוּעֵין, כְּלָחוּ נַפְקֵי מִעֲלָמָא
 דְאַתֵּי, וּכְנַסַת יִשְׂרָאֵל אִיהִי בֵּית גֻּלִים.

לשון הקודש

מְצַבָּא הָעֲבוּדָה. ומשום שְׁכַנְסַת יִשְׂרָאֵל
 מְשַׁבְחָת אֵת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, אָמַר
 הַכְּתוּב צַהֲלֵי קוֹלְךָ בֵּית גֻּלִים, בֵּית
 הָאֲבוֹת.

עוֹד בֵּית גֻּלִים – הָעוֹלָם הַבָּא נִקְרָא
 גֻּלִים, מִשּׁוּם שֶׁהַכֹּל עוֹמֵד בּוֹ, וְנִכְלָל בּוֹ
 תְּלֵי תְּלִים, וְיוֹצֵא מִמֶּנּוּ לְכָל. עוֹד בֵּית
 גֻּלִים – כְּפָתוּב (שִׁיר ד) גֻּל נְעוּל, וְכָל
 אוֹתָם גֻּלִים וּמְעִינֹות, כֻּלָּם יוֹצֵאִים

הָעֲבוּדָה. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁקוֹלוֹ
 נִדְרָגָהוּ, וְאִם נְמוּד, וְלֹא יַעֲרֹב לְאוּדְנִים
 כְּשֶׁאֵר חֲבָרוּי, אִזּוּ מְעַבְרִים מְצַבָּא
 הָעֲבוּדָה הַזֶּה וּמִחֲתִילִים שֶׁל מַעְלָה,
 שְׁעוֹמְדִים לְנַגֵּן לְעֲבוּדָה הַזֹּאת וּלְכַבֵּד אֵת
 הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ כְּרָאוּי.

הַחִילוֹת שֶׁלְמַעְלָה, חִילוֹת וּמַחֲנוֹת
 כְּנֻגַד הַתְּחִתּוֹנִים, לְשַׁבְחָת אֵת הַשֵּׁם
 הַקְּדוּשׁ וְלִזְמַר לָהֶם, וּמִשּׁוּם כֶּךָ יֵשׁוּב

תָּא חַוִּי, הַאי קָרָא קַשְׁיָא, בְּקַדְמֵיתָא כְּתִיב צַהְלִי
 קוּלְדָּה, דְּהוּא בְּגִין לְזַמְרָא וְלִאֲרַמָּא קָלָא, וְלִבְתַּר
 כְּתִיב הַקְּשִׁיבִי. אִי הָכִי אֲמַאי צַהְלִי קוּלְדָּה, בִּינּוּ
 וְכְתִיב הַקְּשִׁיבִי. אֵלָּא, צַהְלִי, בְּגִין לְשַׁבְּחָא וְלִזְמַרָּא.

תָּא חַוִּי, אִי יִשְׂרָאֵל שָׂרָאן לְשַׁבְּחָא וְלִזְמַרָּא
 לְקַדְשָׁא בְּרִידָה הוּא, בְּדִין כְּתִיב הַקְּשִׁיבִי, מָאִי
 טַעְמָא, בְּגִין דִּישְׂרָאֵל אֵינּוֹן מְשַׁבְּחָן וּמִזְמַרְן בְּגִינְהָ
 לְקַדְשָׁא בְּרִידָה הוּא, וְעַל דָּא כְּתִיב צַהְלִי קוּלְדָּה,
 וְכְתִיב הַקְּשִׁיבִי.

לְיִשָּׁה, בְּגִין דְּאֵתִיָּא מְסַטְרָא הַגְּבוּרָה, כְּמָה דְּאֵתִיָּא
 אָמַר, (משלי ל) לִישׁ גְּבוּר בְּבַהֲמָה. וְהַאי
 לְיִשָּׁה, גְּבוּרָה, לְתַבְרָא חֵילִין וְתוֹקְפִין. עֲנִיָּה עֲנִתוֹת,
 בְּגִין דְּאֵיִהִי אֲסַפְקִלְרֵיָּא דְלֹא נִהְרָא (עלה), עֲנִיָּה וְדָאִי,

לשון הקודש

וְלִזְמַר לְקָדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, אִזּוּ כְּתוּב
 הַקְּשִׁיבִי, מָה הַטַּעַם? בְּשִׁבִיל שִׁישְׂרָאֵל
 מְשַׁבְּחִים וּמִזְמְרִים בְּשִׁבִילָהּ לְקָדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא, וְעַל זֶה כְּתוּב צַהְלִי קוּלְדָּה,
 וְכְתוּב הַקְּשִׁיבִי.

לְיִשָּׁה - מְשׁוּם שְׂבָאָה מְצַד הַגְּבוּרָה,
 כְּמוֹ שְׂנַאֲמַר (משלי ל) לִישׁ גְּבוּר בְּבַהֲמָה.
 וְלִישָׁה זֹו גְּבוּרָה, לְשַׁבַּר כַּחוֹת וְחֻזְקִים.
 עֲנִיָּה עֲנִתוֹת - מְשׁוּם שֶׁהִיא אֲסַפְקִלְרֵיָּהּ

מִהָעוֹלָם הַבָּא, וּכְנֻסַת יִשְׂרָאֵל הִיא בַת
 גְּלִים.

כֵּאֵל זֶה רְאָה, פְּסוּק זֶה קָשָׁה. בְּתַחֲלָה
 כְּתוּב צַהְלִי קוּלְדָּה, שֶׁהוּא כְּדִי לִזְמַר
 וְלִהְרִים קוּל, וְאַחַר כֵּן כְּתוּב הַקְּשִׁיבִי.
 אִם כֵּן, אִזּוּ לְמָה צַהְלִי קוּלְדָּה, בִּינּוּ
 שְׂכַתוּב הַקְּשִׁיבִי? אֵלָּא צַהְלִי כְּדִי
 לְשַׁבַּח וְלִזְמַר.

כֵּאֵל רְאָה, אִם יִשְׂרָאֵל מִתְחִילִים לְשַׁבַּח

לית לָהּ נְהוּרָא לְסִיחָרָא מְגַרְמָה, אֶלָּא מַה דִּיהִיב
לָהּ שְׂמֵשָׁא.

עֲנַתוֹת אִיהוּ חֲקַל, כְּפַר חַד, וְשָׂרִיין בִּיהּ פִּהֵי
מִסְכְּנֵי דְאַהֲדָרֵן עַל פִּתְחֵין (דְּלֹאֵי), וְלִית
מָאן דִּישְׁנַח בְּהוּ, בְּגִין דְּכָל אֵינוֹן בְּנֵי חַהוּא כְּפָרָא
(ס"א קלישין), קְלִיסִין הֵווּ בְּעֵינֵיהוּ דְעַמָּא, וּבִיתֵיהוּ
רִיקְנֵיין יִתִיר מִכָּל עַמָּא, בַּר מַה דִּיהֲבִין לֹון,
כְּמִסְכְּנֵי (ס"א קלישין) קְלִיסִין דְעַמָּא. בְּגִין כֵּד, סִיחָרָא
לִית לָהּ נְהוּרָא מְגַרְמָה, אֶלָּא בְּשַׁעֲתָא דְאַתְחַבַּר
עַמָּה שְׂמֵשָׁא אֲתַנְהִיר.

תָּא חַזִי, דְכִתְיִב, (מלכים א ב) וְלֹאֲבִיתָר הִכְהִין אָמַר
הַמֶּלֶךְ עֲנַת לֵךְ עַל שְׂדֵיךְ כִּי אִישׁ מָוֶת אֲתָה.
וְכִי עַל דְזַמִּין לִיהּ אֲדוֹנֵיהוּ, אִישׁ מָוֶת אֲקָרִי. אֶלָּא,
בְּגִין דְהָוָה מֵאַתֵּר מִסְכְּנָא, דְאִידְבַּק בִּיהּ סִיחָרָא,
דְאִיהִי עֲנִיָּה עֲנַתוֹת.

לשון הקודש

הָעַם, כְּרַט לְמַה שְׁנוֹתָנִים לָהֶם, כְּמוֹ
עֲנִיִּים וְקִלְיִם בְּזוּנֵי עַם. מִשּׁוּם כֵּךְ לְלַבְנָה
אֵין אֹר מִשְׁל עֲצָמָה, אֶלָּא בְּשַׁעֲה
שְׂמַתְחַבַּר עַמָּה הַשְּׂמֵשׁ הִיא מְאִירָה.

בַּא רְאָה, שְׂכַתוּב (מלכים-א ב) וְלֹאֲבִיתָר
הִכְהִין אָמַר הַמֶּלֶךְ עֲנַת לֵךְ עַל שְׂדֵיךְ
כִּי אִישׁ מָוֶת אֲתָה. וְכִי עַל שְׁהִזְמִין אֶת
אֲדוֹנֵיהוּ נִקְרָא אִישׁ מָוֶת? אֶלָּא מִשּׁוּם

שְׂלֹא מְאִירָה וְעֲלִיהּ, עֲנִיָּה וְדַאי, אֵין לָהּ
לְלַבְנָה אֹר מִשְׁל עֲצָמָה, אֶלָּא רַק מַה
שְׁנוֹתֵן לָהּ הַשְּׂמֵשׁ.

עֲנַתוֹת הוּא שְׂדָה, כְּפַר אַחַד, וְשׁוּרִים
בוּ כְּהֵנִים עֲנִיִּים שְׂמַחְזִירִים עַל הַפִּתְחִים
וְשַׁל הַלְוִיִּם, וְאֵין מִי שִׁישְׁנִית בְּהֶם, מִשּׁוּם
שְׁכָל אוֹתָם בְּנֵי אוֹתוֹ כְּפַר וְקִלְיִם, בְּזוּנִים
הֵיוּ בְּעֵינֵי הָעַם, וּבֵיתָם יוֹתֵר רִיק מִכָּל

וְאִי תִימָא, (מלכים א ב) וְכִי הִתְעַנִּיתָ בְּכָל אֲשֶׁר הִתְעַנָּה
אָבִי, בְּגִינִי כִּדְּ זַכָּה וְזָכָה דְּלֹא קָטִיל לִיָּהּ. אֶלֶּא
אֲבִיתָר, בְּגִין דְּהוּה מֵאַתֵּר מִסְכְּנָא, זָכָה בֵּיה דְדוּד,
עַד לָא סָלִיק לְמַלְכוּ, כִּד הוּה מְכַמָּאן לִיָּה שְׁאוּל,
וְהוּי אֲרַחֲוִי בְּמִסְכְּנָא, (לְבַתָּר) אֲבִיתָר בְּגִוּוּנָא דָא,
וְלִזְמַנָּא דְשָׁלַט שְׁלֹמֹה, סִיחָרָא קִימָא בְּאֲשִׁלְמוּתָא,
וְהוּה בְּחֻדְוֹתָא דְעֵתִירוּ, דְכִלְא הוּה לִיָּה, לָא זָכָה
בֵּיה אֲבִיתָר.

וְדָאִי שְׂדֵה עֲנָתוֹת, רָזָא דְמַלְה הוּה, וְיִרְמִיָּה דְקִנִּי
לִיָּה, כִּלְא הוּה, בְּגִין לְאַחְסָנָא רָזָא עֲלָאָה. תָא
חַזִּי, כִּד שְׁלֹטָא סִיחָרָא, שְׂדֵה תְּפוּחִים אֶקְרִי, כִּד אִיהוּ
בְּמִסְכְּנֵנוּ, שְׂדֵה עֲנָתוֹת. בְּגִינִי כִּד, תּוֹשְׁבַחְתָּא דְלִתְתָא,
עֶבֶד לִיָּה עֵתִירוּ, וְשְׁלִימוּתָא.

לשון הקודש

הַלְבָנָה בְּשִׁלְמוֹת, וְהִיָּתָה בְּחֻדְוָה שְׁל
עֶשֶׂר, שֶׁהַכֵּל הָיָה לוֹ, לֹא זָכָה בְּאַבְיָתָר.
וְדָאִי שְׂדֵה עֲנָתוֹת סוּד הַדְּבָר הָיָה,
וְיִרְמִיָּה שָׁקְנָה אוֹתוֹ, הַכֵּל הָיָה בְּשִׁבִיל
לְרִשֵׁת סוּד עֲלִיּוֹן. בֵּא רְאָה, בְּשִׁשׁוּלְמַת
הַלְבָנָה, הִיא נִקְרָאת שְׂדֵה תְּפוּחִים.
בְּשִׁהִיא בְּעִנִּי, שְׂדֵה עֲנָתוֹת. מִשׁוּם כִּד
תְּשַׁבַּחַת שְׁלֹמֹה עוֹשָׂה לָהּ עֶשֶׂר
וְשִׁלְמוֹת.

שְׁהִיָּה מִמְקוֹם עִנִּי, שְׁנִדְבָקָה בּוֹ הַלְבָנָה,
שְׁהִיא עֲנִיָּה עֲנָתוֹת.

וְאִם תֵּאמֶר, (ש) וְכִי הִתְעַנִּיתָ בְּכָל
אֲשֶׁר הִתְעַנָּה אָבִי, מִשׁוּם כִּד צִדִּיק
שְׁלֹא הִרְגוּ אוֹתוֹ? אֶלֶּא אֲבִיתָר, מִשׁוּם
שְׁהִיָּה מִמְקוֹם עִנִּי, זָכָה בּוֹ דְדוּד עַד שְׁלֹא
עָלָה לְמַלְכוּת, בְּשִׁהִיָּה אוֹרְב לּוֹ לְשְׁאוּל,
וְהִיָּה דִרְכּוֹ כְּעִנִּי, וְאַחַר כִּדוֹ כְּמוֹ זֶה
אֲבִיתָר. וְלִזְמַן שְׁשָׁלַט שְׁלֹמֹה, עֲמָדָה

בְּמַה דְּדוֹד, כָּל יוֹמוֹי אֲשֶׁתִּדְּל לְמַעַבְד שְׁלִימוֹ לָהּ,
 וּלְנִגְנָא זְמַרִי, לְזַמְרָא וּלְשַׁבְּחָא לְתַתָּא. וְכֵד
 דְּוֹד אֲסַתְּלִיק מִעֲלָמָא, שָׁבִיב לָהּ בְּשְׁלִימוֹ, וּשְׁלֹמָה
 נָטַל לָהּ בְּעוֹתָרָא, בְּשְׁלִימוֹתָא, דְּהָא סִיחָרָא נָפְקָא
 מִמְּסַבְּנֵי, וְעָאלַת לְעוֹתָרָא, וּבְהַךְ עוֹתָרָא, שְׁלַט עַל
 כָּל מַלְכֵי אֶרֶעָא.

וְעַל דָּא (מלכים א' ו') אִין כֶּסֶף לֹא נֶחֱשַׁב בְּיַמֵּי שְׁלֹמֹה.
 אֲלֹא כֹלָא דְּהַב, דְּאֲתַרְבִּי דְּהַב, וּבְתַחֲוֹא זְמַנָּא
 כְּתִיב, (איוב כח) וְעִפְרוֹת זָהָב לוֹ, דְּהָא עֶפֶר דְּלַעִילָא,
 הָיָה מְסַתְּפֵל בֵּיהּ שְׁמֵשָׁא, וּבְאֲסַתְּפִלוֹתָא דְּשְׁמֵשָׁא
 וְתוֹקְפִיהּ, עֶפְרָא עֶבֶד וְאֲסִי דְּהַב.

תָּא חַיִּי, מְטוֹרֵי דְּנְהִירוֹ, דְּתוֹקְפָא דְּשְׁמֵשָׁא תַּמָּן,
 עֶפְרָא (דף ת ע"א) דְּאֶרֶעָא בִּינֵי טוֹרֵי, כְּלָחוּ עֶבְדֵי
 דְּהַב, וְאֶלְמָלֵא חִיוּן בִּישִׁין דְּרַבִּיאוֹ תַּמָּן, בְּנֵי נֶשָׂא

לשון הקודש

כְּמוֹ שְׂדוּד, כָּל יוֹמוֹי הַשְׁתַּדֵּל לַעֲשׂוֹת
 לָהּ שְׁלֵמוֹת וּלְנִגְנָן מִינֵי זְמַר לְזַמֵּר
 וּלְשַׁבַּח לְמַטָּה, וּכְשֶׁדוֹד הִסְתַּלַּק
 מִהָעוֹלָם, הִשְׁאִיר אוֹתָהּ בְּשְׁלֵמוֹת,
 וּשְׁלֹמָה לָקַח אוֹתָהּ בְּעֶשֶׂר, בְּשְׁלֵמוֹת,
 שְׁהַרֵי הַלְּבָנָה יַצְאָה מִהַעֲנִי וּנְכַנְסָה
 לְעֶשֶׂר, שְׁבַעֲשֶׁר הָיָה שְׁלַט עַל כָּל מַלְכֵי
 הָאָרֶץ.
 וְעַל זֶה, (שם י) אִין כֶּסֶף [לֹא] נֶחֱשַׁב בְּיַמֵּי
 שְׁלֹמֹה. אֲלֹא הַכֹּל זָהָב, שֶׁהִתְרַבָּה הַזָּהָב,
 וּבְאוֹתוֹ הַזְּמַן כְּתוּב (איוב כח) וְעִפְרוֹת זָהָב
 לוֹ, שֶׁהָרֵי עֶפֶר שְׁלַמְעֵלָה הָיָה מְסַתְּפֵל בּוֹ
 הַשְּׁמֵשׁ, וּבְהִסְתַּפְּלוֹת שֶׁל הַשְּׁמֵשׁ וְתַקְפוֹ,
 הָעֶפֶר נַעֲשֶׂה וּמִתְרַבֶּה הַזָּהָב.
 בַּא רְאָה, מִן הַהָרִים שְׁכַח הַשְּׁמֵשׁ מֵאִיר
 שָׁם, עֶפֶר הָאָרֶץ שְׁבִין הַהָרִים כָּלָם

לָא הוּוּ מִסְבְּנֵי, בְּגִין דְּתוֹקְפָא דְשִׁמְשָׁא אֲסִי דְהָב.
 בְּגִין כֶּךָ, בְּיוֹמוֹי דְשְׁלֵמָה, אִין כֶּסֶף נְחֹשֶׁב לְמֵאוּמָה,
 דְהָא תְקִיפָא דְשִׁמְשָׁא אֲסִתְכַל בְּעַפְרָא, וְאֲסִי
 לִיה דְהָב. וְעוּד דְהָהוּא עַפְרָא, סְטָרָא דְדִינָא אִיהוּ.
 כִּד אֲסִתְכַל בֵּיה שִׁמְשָׁא, נָטַל תְּקִיפָא וְאֲתִרְבִּי דְהָבָא.
 בְּיִוֵן דְאֲסִתְכַל שְׁלֵמָה בָּה, שְׁבַח וְאֲכַרְיִז וְאָמַר, (קהלת ג)
 הַכֵּל הָיָה מִן הָעֶפֶר וְגו'.

וְעַל דָּא שְׁלֵמָה לָא אֲצַטְרִיךְ לְנִנְנָא כְדוּד,
 אֵלָא שִׁירְתָּא דְאִיהוּ רְחִימֵי דְעוֹתְרָא, דְהוּא
 נְהִירוֹ וְרְחִימוֹ דְכָל תְּשַׁבְּחֵן דְעֵלְמָא בֵּיה הוּוּ,
 תוֹשְׁבַּחְתָּא דְמִטְרוֹנִיתָא כִּד יִתְבָּא בְּכַרְסֵיָא
 לְקַבְלֵיה דְמַלְכָּא קְאָמַר.

כְּתִיב, (מלכים א' ט) וַיִּתֵּן הַמֶּלֶךְ אֶת הַכֶּסֶף בִּירוֹשָׁלַם
 בְּאֲבָנִים, בְּגִין דְכֵלָּא הָוָה דְהָב, וְעַפְרָא

לשון הקודש

שְׁהִסְתַּכַּל שְׁלֵמָה בָּה, שְׁבַח וְהַכְרִיז
 וְאָמַר, (קהלת ג) הַכֵּל הָיָה מִן הָעֶפֶר וְגו'.
 וְעַל זֶה שְׁלֵמָה לָא הֲצַטְרִיךְ לְנִנְנָא כְמוֹ דוּד,
 אֵלָא שִׁירָה שְׁהִיא אֲהֵבָה שֶׁל עֶשֶׂר,
 שְׁהִיא אֹר וְאֲהֵבָה שְׁכַל הַתְּשַׁבְּחוֹת שֶׁל
 הָעוֹלָם הָיוּ בָּה, הַשְּׁבַח שֶׁל הַגְּבִירָה
 בְּשִׁוּשְׁבַת בְּכֶסֶם כְּנָגַד הַמֶּלֶךְ הוּא אָמַר.
 כְּתִיב (מלכים-א ט) וַיִּתֵּן הַמֶּלֶךְ אֶת הַכֶּסֶף

עוֹשִׂים זָהָב, וְאֵלְמָלָא חִיוֹת רְעוֹת שְׁרַבּוֹת
 שָׁם, לָא הָיוּ אֲנָשִׁים עֲנִיִּים, מִשּׁוּם שְׁתַּקְּפוּ
 הַשְּׁמֵשׁ מִרְבָּה אֶת הַזָּהָב.
 מִשּׁוּם כֶּךָ בִּימֵי שְׁלֵמָה אִין כֶּסֶף נְחֹשֶׁב
 לְמֵאוּמָה, שְׁהָרֵי תַקְּפוּ הַשְּׁמֵשׁ מִסְתַּכַּל
 בְּעַפְרָא וּמִרְבָּה אֶת הַזָּהָב. וְעוּד, שְׁאוֹתוֹ
 עַפְרָא הוּא צַד הַדִּין. בְּשִׁמְסְתַּכַּל בּוֹ
 הַשְּׁמֵשׁ, נָטַל תַּקְּפוּ וּמִתְרַבָּה זָהָב. בְּיִוֵן

אֶתְקַשֶׁר בְּשִׁמְאֵלָא, בְּסִטְרָא דְרְחִימוֹ. כְּמַה דְאֵתְ דְאֵתְ אָמַר,
 (שיר השירים ב) שְׁמַאלוֹ תַחַת לְרַאשֵׁי, וְשִׁמְשָׁא אֶתְדַבֵּק
 בַּתְּדָה, וְלֹא אֶתְעֵדִי מִינָה.

שְׁלֹמֹה טָעָה בְּהֵאֵי, דְהָא חָמָא דְאֶתְקָרִיב סִיחָרָא
 בְּשִׁמְשָׁא, וְיִמִּינָא מְחַבְּקָא, וְשִׁמְאֵלָא תַחַת
 רִישָׁא, פִּינּוֹן דְאֶתְקָרִיב דָּא בְדָא, אָמַר, הָא אֶתְקָרִיבֵי
 כְּתָדָא, יְמִינָא מַה חָבָא. דְהָא יְמִינָא לָאו אִיהוּ אֶלָּא
 בְּנִין לְקָרְבָא, פִּינּוֹן דְאֶתְקָרִיבֵי דָּא בְדָא לְמֵאֵי
 אֶצְטְרִיד, מִיָּד אֵין כְּסָף לֹא נְחָשֵׁב בְּיַמֵּי שְׁלֹמֹה.

אָמַר לִיה קְדָשָׁא בְרִידָּהּ הוּא, אַנְתָּ דְחִית יְמִינָא,
 חֲתִידָּהּ, אַנְתָּ תְצַטְרִיד לְחֶסֶד בְּנֵי נָשָׂא, וְלֹא
 תִשְׁבַּח. מִיָּד סָטָא שְׁמִשָׁא מְלַקְבֵּל סִיחָרָא, וְסִיחָרָא
 שְׂרִיא לְאֶתְחַשְׁבָּא, וְהוּהוּ שְׁלֹמֹה מְתִדָּר עַל פְּתַחֲוֹן,
 וְאָמַר, (קהלת א) אֲנִי קַהֲלַת, וְלֹא הוּהוּ מָאן דִּיעֲבִיד עֲמִיה

לשון הקודש

עוֹשָׂה, שְׁחֵרֵי יָמִין אֵינָה אֶלָּא כְּדֵי לְקָרִיב?
 פִּינּוֹן שְׁקָרְבוֹ זֶה בְּזוֹה, לְמַה צְרִידָּה? מִיָּד אֵין
 כְּסָף [לֹא] נְחָשֵׁב בְּיַמֵּי שְׁלֹמֹה.

אָמַר לוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא: אַתָּה דְחִית
 אֶת הַיָּמִין – חֲתִידָּהּ, אַתָּה תְצַטְרִיד לְחֶסֶד
 בְּנֵי אָדָם וְלֹא תִמְצָא. מִיָּד סָטָא הַשְׁמִשׁ
 מְכַנְנֵד הַלְבָנָה, וְהַלְבָנָה הַתְחִילָה
 לְהַחֲשֵׁף, וְהִיא שְׁלֹמֹה מְחֹזֵר עַל הַפְּתָחִים
 וְאָמַר (קהלת א) אֲנִי קַהֲלַת, וְלֹא הִיא מִי

בִּירוּשָׁלַם כַּאֲבָנִים, מִשׁוּם שֶׁחָבַל הִיא
 זֶהב, וְהַעֲפָר נִקְשֶׁר בְּשִׁמְאֵל בְּצַד
 הָאֶהָבָה, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (שיר ב) שְׁמַאלוֹ תַחַת
 לְרַאשֵׁי, וְהַשְׁמִשׁ נִדְבֵק עִמָּהּ וְלֹא זֶו
 מִמֶּנָּה.

שְׁלֹמֹה טָעָה בְּזוֹה, שְׁחֵרֵי רְאָה שֶׁהַלְבָנָה
 קָרְבָה לַשְׁמִשׁ, וְהַיָּמִין מְחַבְּקָת, וְהַשְׁמַאל
 תַּחַת הָרֵאשׁ. פִּינּוֹן שֶׁהַתְקָרְבוֹ זֶה לְזוֹ,
 אָמַר, הֲרֵי הַתְקָרְבוֹ כַּאֲחֵד, יָמִין מַה כָּאן

חֶסֶד, מָאִי טַעְמָא, בְּגִין דְּדַחַה יְמִינָא, וְלֹא חָשִׁיב לִיה. חָדָא הוּא דְכַתִּיב, (מלכים א' י) אִין כְּסָף לֹא נֶחְשָׁב בְּיָמֵי שְׁלֹמֹה לְמֵאוּמָה.

וְעַל דָּא, כָּל דְּאִסְגֵי תְּשַׁבְּחֵן לְגַבֵי קְדָשָׁא בְּרִידָה הוּא, אִסְגֵי שְׁלֹמָא לְעֵילָא, בְּגִינֵי כֹךְ חֶקְשִׁיבֵי לִישָׁה. בְּתִיב, (איוב ו) לִישׁ אֹבֵד מִבְּלֵי טָרְף וְגו', לִישׁ חֵינֵנו לִישָׁה, בְּדְכַתִּיב, חֶק חֶקָה. אֹבֵד, בְּדְכַתִּיב, (ישעיה כז) וּבָאוּ הָאֹבֵדִים. מִבְּלֵי טָרְף, בְּגִין, דְּאִיהִי תְּבַעָה (ס"א עֵילָה) עָלֶיהָ לְמִיָּהב, בְּדְכַתִּיב, (משלי לא) וַתִּקַּם בְּעוֹד לֵילָה וַתִּתֵּן טָרְף לְבֵיתָהּ.

וּבְגִי לְבִיא יִתְפָּרְדּוּ. בְּגִין דְּכֻלְהוּ חֵיילִין, כִּד אִיהִי יְחִיבַת לְהוֹן טָרְף, כְּלָהוּ מִתְחַבְּרֵן כְּחַד, וַיִּנְקִין כְּחַד. וְכִד אִיהִי יִתְבָּא מִבְּלֵי טָרְף, דְּגַרְם גְּלוּתָא, וְדָאִי בְּגִי לְבִיא יִתְפָּרְדּוּ, מִתְפָּרְשָׁן כְּלָהוּ לְכַמָּה סְטָרִין

לשון הקודש

— בְּכַתוּב (ישעיה כז) וּבָאוּ הָאֹבֵדִים. מִבְּלֵי טָרְף — מִשּׁוּם שְׁהִיא בְּקִשָּׁה (סְבָה) עָלֶיהָ לְתַת, בְּכַתוּב (משלי לא) וַתִּקַּם בְּעוֹד לֵילָה וַתִּתֵּן טָרְף לְבֵיתָהּ.

וּבְגִי לְבִיא יִתְפָּרְדּוּ — מִשּׁוּם שְׁכַל חֵיילִים, כְּשִׁהִיא נוֹתֵנַת לָהֶם טָרְף, כְּלָם מִתְחַבְּרִים כְּאֶחָד וַיִּנְקִים כְּאֶחָד. וּכְשִׁהִיא יוֹשֶׁבֶת מִבְּלֵי טָרְף, שְׁהַגְלוּת גַּרְם, וְדָאִי בְּגִי לְבִיא יִתְפָּרְדּוּ, כְּלָם

שְׁיַעֲשֶׂה עִמּוֹ חֶסֶד. מַה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שְׁדַחַה אֶת הַיְמִינִין וְלֹא חֶחְשִׁיב אוֹתוֹ, וְהוּא שְׁכַתוּב (מלכים א' י) אִין כְּסָף לֹא נֶחְשָׁב בְּיָמֵי שְׁלֹמֹה לְמֵאוּמָה.

וְלָכֵן כָּל הַמְרָבָה תְּשַׁבְּחוֹת לְקָדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, מְרָבָה שְׁלֹם לְמַעְלָה, מִשּׁוּם כֹּךְ (ישעיה י) חֶקְשִׁיבֵי לִישָׁה. כְּתוּב (איוב ד) לִישׁ אֹבֵד מִבְּלֵי טָרְף וְגו'. לִישׁ — חֵינֵנו לִישָׁה, בְּכַתוּב חֶק חֶקָה. אֹבֵד

וְאַרְחִין, בְּגִין לְאַשְׁכַּחַא לְמַעְבַּד דִּינָא. וְעַל דָּא, בְּזִמְנָא
 דְּקָרְבָנָא אֲתַעְבִּיד, כִּלְאֵי מִתְתַּקְנֵן, וּמִתְקַרְבִּין בְּחֻדָּא
 כְּדַקְאֲמַרְן. הַשְׁתָּא דְּקָרְבָנָא לֹא אֲתַעְבִּיד, וְדָאי בְּנֵי
 לְבִיא יִתְפָּרְדוּ, וּבְנֵינֵי כֶּךָ, לִית לָן יוֹם דְּלֹא אֲשַׁתַּבַּח
 בִּיה דִּינָא, דְּהָא לָא מִתְעַרְוּ עַלְאִין וְתַתְּאִין בְּשְׁלִימוֹ
 עַלְאָה כְּדַקְאֲמַרְן.

תָּא חַזִּי, הַשְׁתָּא צְלוּתָא דְּבַר נֶשׁ, אֲתַעַר שְׁלִימוֹ
 לְעִילָא וְתַתָּא, וּבְבִרְכָתָא דְּבָרִיד לְקַדְשָׁא בְּרִיד
 הוּא, מִתְבָּרְכִין עַלְאִין וְתַתְּאִין. וְעַל דָּא בְּצְלוּתָא
 דִּישְׂרָאֵל מִתְבָּרְכָאן עַלְמִין. מָאן דְּמְבָרַךְ לִיה לְקַדְשָׁא
 בְּרִיד הוּא, יִתְבָּרַךְ. מָאן דְּלֹא בְּרִיד לְקַדְשָׁא בְּרִיד
 הוּא, לֹא יִתְבָּרַךְ. הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, (שְׁמוּאֵל א ב) כִּי
 מְכַבְּדֵי אֲכַבְּד וּבְנֵי יִקְלוּ.

לשון הקודש

שְׁלֵמוֹת לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, וּבְבִרְכָה
 שְׁמְבָרַךְ אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 מִתְבָּרְכִים עַלְיוֹנִים וְתַתְּוֹנִים, וְלִכְן
 בְּתַפְלָה שֶׁל יִשְׂרָאֵל מִתְבָּרְכִים הָעוֹלָמוֹת.
 מִי שְׁמְבָרַךְ אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא –
 יִתְבָּרַךְ. מִי שֶׁלֹּא מְבָרַךְ אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא – לֹא מִתְבָּרַךְ. זֶהוּ שְׁפַתוֹב (שְׁמוּאֵל א-
 ה כִּי מְכַבְּדֵי אֲכַבְּד וּבְנֵי יִקְלוּ.

נְפָרְדִים לְכַמָּה צְדָדִים וְדָרְכִים כְּדֵי לְמַצֵּא
 לַעֲשׂוֹת דִּין. וְלִכְן כְּשֶׁהִקְרַבְנָן נַעֲשֶׂה, הַכֵּל
 מִתְקַנֵּים וּמִתְקַרְבִים כְּאֶחָד, כְּמוֹ
 שְׁאֲמַרְנוּ. עֲכָשׁוּ שְׁקָרְבָן לֹא נַעֲשֶׂה, וְדָאי
 שְׁבַנֵי לְבִיא יִתְפָּרְדוּ, וּמִשׁוּם כֶּךָ אֵין לָנוּ
 יוֹם שֶׁלֹּא נִמְצֵא בּוֹ דִין, שְׁהָרִי לֹא
 מִתְעוֹרְרִים עַלְיוֹנִים וְתַתְּוֹנִים בְּשְׁלֵמוֹת
 עַלְיוֹנָה כְּמוֹ שְׁאֲמַרְנוּ.

בֵּא רֵאָה, עֲכָשׁוּ תַפְלַת הָאָדָם מְעוֹרְרַת

רַב הַמְנוּנָא סָבָא, כִּסָּא דְבִרְכָתָא לָא יְהִיב לֵיהּ
 לְבַר נֶשׁ אַחְרָא לְבִרְכָא, (דְּבַעֵי לְאַתְנַשְׁלָא) אֶלְא
 אִיהוּ אַקְדִּים וְנָטִיל לֵיהּ (בִּימִינָא וּבִשְׂמָאלָא) בְּתַרֵי יְדוּי
 וּמְבַרְךְ. וְהָא אַמְרֵן, דְּבַעֵי לְנַשְׁלָא לֵיהּ בִּימִינָא (ס"א
 וְלֹא בִשְׂמָאלָא) וּבִשְׂמָאלָא, וְאַף עַל גַּב דְּכֹלָא אַתְעֵרוּ
 בֵּיהּ, שְׂפִיר הוּא.

אַבְל כִּסָּא דְבִרְכָה הָכִי אַנְטְרִיךְ כּוּם, דְּכִתִּיב, (תהלים
 קטז) כּוּם יִשׁוּעוֹת אִשָּׁא, דְּהָא בְּהַאי כּוּם,
 אַתְנַגִּידוּ בְּרַכָּאן מֵאִינוּן יִשׁוּעוֹת דְּלַעִילָא, וְהוּא נָטִיל
 לִזְוֵן, וּכְנִישׁ לִזְוֵן לְגַבִּיהּ, וְתַמֵּן אַתְנַטִּיר (לִזְוֵן) חֲמָרָא
 עֲלָאָה וְאַתְכַּנִּישׁ בְּהָהוּא כּוּם. וּבַעֲיֵנָן לְבִרְכָא לֵיהּ
 בִּימִינָא, (ס"א וּבִשְׂמָאלָא) וְלֹא בִשְׂמָאלָא, וְחֲמָרָא דְאִיהוּ
 בְּהַאי כּוּם פְּנִישׁ, דִּיתְפַּרְכוּן כְּחֲדָא, וּבַעֲיֵנָן לְבִרְכָא
 פְּתוּרָא, דְלֹא תִּהְיֵא רִיקְנָא מְנַהֲמָא וְחֲמָרָא, כִּלְא
 כְּחֲדָא. (חד)

לשון הקודש

שְׁהַרְי בְּכּוּם זֵו שׁוּפְעוֹת הַפְּרָכוֹת מְאוּתָן
 יִשׁוּעוֹת שְׁלַמְעֵלָה, וְהוּא נוֹטֵל אוֹתָם
 וּכּוֹנֵם אוֹתָם אֵלָיו, וְשָׁם נֶשְׁמֵר וְלָהֶם זִין
 הַעֲלִיזוֹן וּמִתְכַּנֵּם בְּאוֹתוֹ כּוּם, וְצִרִיכִים
 לְבִרְךְ אוֹתוֹ בְּיָמִין וּבִשְׂמָאל וְלֹא בִשְׂמָאל,
 וְהִינֵן שְׁהוּא פְּנוּם בְּכּוּם הַזֹּאת, שְׂיִתְפַּרְכוּ
 כְּאַחַד, וְצִרִיכִים לְבִרְךְ אֶת הַשְּׁלַחָן שְׁלֹא
 יְהִיָּה רִיק מְלַחֵם וְזִין, הַכֵּל וְאַחַדוֹ כְּאַחַד.

רַב הַמְנוּנָא הִזְקֵן לֹא נָתַן כּוּם שֶׁל בְּרָכָה
 לְאָדָם אַחַר לְבִרְךְ, וְשָׂרְצָה לְפָלוּ אֶלְא הוּא
 הַקְּדִים וְנָטֵל אוֹתוֹ וּבְיָמִין וּבִשְׂמָאל בְּשֵׁתֵי
 יְדָיו וּמְבַרְךְ. וְהָרִי אַמְרֵנוּ שְׁצַרִיךְ לְפָלו
 אוֹתוֹ בְּיָמִין וְלֹא בִשְׂמָאל וּבִשְׂמָאל, וְאַף
 עַל גַּב שְׂכַלְם הִתְעוֹרְרוּ בּוֹ – יָפָה הוּא.
 אַבְל כּוּם שֶׁל בְּרָכָה כְּדָ צִרִיךְ כּוּם,
 שְׂכֵתוֹב (תהלים קטז) כּוּם יִשׁוּעוֹת אִשָּׁא,

תָּא חַזִּי, בְּנִסְתַּת יִשְׂרָאֵל, כּוּם שְׁל בְּרָכָה אֶקְרִי, וּבִיּוֹן
דְּאִיהוּ כּוּם שְׁל בְּרָכָה, בְּעֵינָן יְמִינָא וּשְׂמָאלָא
 (ובעי) לְנִטְלָא לִיה, וְהָהוּא כּוּם אֶתְיָהִיב בֵּין יְמִינָא (ד)
 וּשְׂמָאלָא, (רנ ע"ב) וּבְעֵי דְאֶתְמַלְיָא חֲמָרָא, בְּגִין חֲמָרָא
 דְּאוּרִייתָא, דְּאִיהוּ נָפִיק מֵעֲלָמָא דְאַתִּי.

וְתָא חַזִּי, כּוּם שְׁל בְּרָכָה, (הכא) בְּהָאֵי אֶתְנַלְיִין מְלִין
עֲלָאִין, הָכָא דְאַנָּן בְּמַעְרְתָא, אִימָא הָכָא
אֶתְנַלְיָא רְזָא דְרְתִיכָא קְדִישָׁא. כּוּם שְׁל בְּרָכָה בְּעֵי
לְקַבְּלָא לִיה בִּימִינָא וּשְׂמָאלָא, דָּא צְפוֹן וְדָרוֹם, וְכוּם
שְׁל בְּרָכָה דִּיהָא נָטִיל בְּרָכָה מְנִייהוּ.

כּוּם שְׁל בְּרָכָה, דָּא מִפְּתוֹ שְׁלִשְׁלָמָה, דְּבְעֵינָן
דְּאֶתְיָהִיב בֵּין צְפוֹן לְדָרוֹם, וּבְעֵי לְאַנְחָא לָהּ
בִּימִינָא, וְגוֹפָא דִּיתְתַּקֵּן בְּהַדְיָהוּ, וְיִשְׁנָה בִּיה בְּהָהוּא
כּוּם, לְבָרְכָא לִיה בְּאַרְבַּע בְּרָכָאן, בְּגִין דְּכִתְיִב, (דברים

לשון הקודש

במערה, אומר כאן נתגלה סוד המרכבה
 הקדושה, כּוּם שְׁל בְּרָכָה צְרִידָא לְקַבְּלָהּ
 בְּיָמִין וּבְשְׂמָאל, זֶה צְפוֹן וְדָרוֹם, וְכוּם שְׁל
 בְּרָכָה שִׁיחָה נִטִּיל בְּרָכָה מֵהֶם.

מי זו כּוּם שְׁל בְּרָכָה? זו (שיר א) מִפְּתוֹ
 שְׁלִשְׁלָמָה, שְׁצְרִידָא שְׁתַּנְתָּן בֵּין צְפוֹן
 וְדָרוֹם, וְצְרִידָא לְהַנִּיחָה בְּיָמִין, וְהַגּוֹפָא
 שִׁיתְתַּקֵּן עִמָּהֶם, וְיִשְׁנָה בְּאוֹתָהּ כּוּם שְׁל

כּוּם שְׁל בְּרָכָה, בְּנִסְתַּת יִשְׂרָאֵל נִקְרָאת כּוּם שְׁל
 בְּרָכָה, וּבִיּוֹן שְׁהִיא כּוּם שְׁל בְּרָכָה, צְרִידָא
 יָמִין וּשְׂמָאל (וְצְרִידָא לְמַל אֹתָהּ, וְאוֹתָהּ
 כּוּם נִתְנַת בֵּין יָמִין לְשְׂמָאל, וְצְרִיכָה
 לְהַתְמַלָּא יוֹן בְּשִׁבִיל יוֹן הַתּוֹרָה שִׁינְצָא
 מִן הָעוֹלָם הַכּוּם.

ובא ראה, כּוּם שְׁל בְּרָכָה, וְכָאן בְּזֶה
 הַתְּנַלּוֹ דְּבָרִים עֲלִיוֹנִים כָּאן שְׁאֲנוּ

(יא) תמיד עיני ה' אלהיך בָּהּ וְגו'. אֲשֶׁתֶּכֶת בְּכּוּס שֶׁל בְּרָכָה, רָזָא דְמַהִימְנוּתָא, צְפוּן וְדְרוּם וּמְזֻרְחָ וּמְעָרְבָ, הָא רְתִיבָא קַדִּישָׁא בְּדָקָא חַוֵּי לֵיהּ.

וּפְתוּרָא בְּנִהְמָא, בְּגִין דִּיתְבְּרָא תְּהוּא לְחֵם דְּלִתְתָא, וְיִתְבְּרָךְ לְחֵם עוֹנֵי, וִיחָא לְחֵם פְּנֵי, וְהָא אוֹקִימָנָא. וְיִשְׁתַּכַּח דְּכִנְסַת יִשְׂרָאֵל מִתְבְּרָא בְּאַרְבַּע סְטְרֵי עֲלֵמָא, לְעֵילָא וְתַתָּא לְעֵילָא (בְּהוּא נִהְמָא שֶׁל בְּרָכָה). וְכּוּס שֶׁל בְּרָכָה, לְאַתְחַבְּרָא דְדוּד מִלְפָּא בְּאַבְהֵן, וְיִתְבְּרָךְ לְתַתָּא, דִּיתְבְּרָךְ (נ"א וּפְתוּרָא בְּנִהְמָא בְּגִין דִּיתְבְּרָךְ מִכּל סְטְרֵין מְעִילָא וּמִתַּתָּא לְעֵילָא בְּרָזָא כּוּס שֶׁל בְּרָכָה לְאַתְחַבְּרָא דְדוּד מִלְפָּא בְּאַבְהֵן וְיִתְבְּרָךְ לְתַתָּא דִּיתְבְּרָךְ לְחֵם עוֹנֵי וִיחָא לְחֵם פְּנֵי וְהָא אוֹקִימָנָא וְיִתְבְּרָךְ) פְּתוּרָא דְבַר נָשׁ, לְאַשְׁתַּכַּחא בֵּיהּ מְזוּנָא תְּדִיר.

לשון הקודש

לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, לְמַעְלָה וּבְאוֹתוֹ לְחֵם שֶׁל בְּרָכָה. וְכּוּס שֶׁל בְּרָכָה, לְחַבְרָ דְדוּד הַמְלָךְ בְּאַבּוֹת, וְיִתְבְּרָךְ לְמַטָּה, שִׁיתְבְּרָךְ וְהַשְׁלַחַן בְּלַחֵם מִשּׁוּם שִׁיתְבְּרָךְ מִכּל הַצְּדִידִים, מִלְמַעְלָה וּמִלְמַטָּה לְמַעְלָה בְּסוּד כּוּס שֶׁל בְּרָכָה, שִׁיתְבְּרָךְ דְדוּד הַמְלָךְ בְּאַבּוֹת וְיִתְבְּרָךְ לְמַטָּה, שִׁיתְבְּרָךְ לְחֵם עֵנִי וְיִהְיֶה לְחֵם עֵנִי, וְהָרִי בְּאַרְנֵי. וְיִתְבְּרָךְ שְׁלַחְנוּ שֶׁל הָאָדָם, שִׁימְעָא בּוּ מְזוּן תְּמִיד.

בְּרָכָה לְבְרָךְ אוֹתָהּ בְּאַרְבַּע בְּרָכוֹת, מִשּׁוּם שְׁפָתוֹב (דְּבָרִים יא) תְּמִיד עֵינֵי ה' אֱלֹהֶיךָ בָּהּ וְגו'. נִמְצָא בְּכּוּס שֶׁל בְּרָכָה סוּד הָאֵמוּנָה, צְפוּן וְדְרוּם וּמְזֻרְחָ וּמְעָרְבָ, הָרִי מְרַכְבָּה קְדוּשָׁה בְּרָאוּי לוֹ.

וְשְׁלַחַן בְּלַחֵם, בְּדִי שִׁיתְבְּרָךְ אוֹתוֹ לְחֵם שְׁלַמְטָה וְיִתְבְּרָךְ לְחֵם עֵנִי, וְיִהְיֶה לְחֵם עֵנִי, וְהָרִי בְּאַרְנֵי. וְיִמְעָא שְׁכִנְסַת יִשְׂרָאֵל מִתְבְּרָכַת בְּאַרְבַּעַת צְדָדֵי הָעוֹלָם,

קָמוּ בָּלְהוּ וּנְשָׁקוּ יָדָיו, אָמְרוּ בְּרוּךְ רַחֲמָנָא
 דְּאֵעִילָנָא הָכָא, וּשְׁמַעְנָא מְלִין אֲלִין. נָפְקוּ מִן
 מְעַרְתָּא וְאִזְלוּ, כַּד עָאלוּ בְּמַתָּא, חָמוּ עֵיטְרָא דְבָנֵי
 נְשָׂא דְמִיתוּ, דְּנַפְל בֵּיתָא עֲלֵיהוּ, יָתְבוּ וְחָמוּ דְקָא
 סַפְדֵי לְאִינוּן דְּמִיתוּ, עִם אֵינוּן רוּמָאֵי.

פְּתַח רַבֵּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר וַיָּבֹאוּ עַד גֶּרֶן הָאָטָד,
 מָאן גֶּרֶן הָאָטָד. אָלָא, הָכָא אֲתֵרְמִין
 שְׁלִטְנוּתָא דְּמַצְרָאֵי דְּאֲתַעְדֵי. גֶּרֶן הָאָטָד, דָּא מְמַנָּא
 שׁוּלְטָנָא דְּמַצְרָאֵי, דְּאֲתַעְדֵי מִקְמֵי שׁוּלְטָנוּתָא
 דְּיִשְׂרָאֵל, דְּהָא חָמוּ (גֶּרֶן). כְּמָא דְּאֲתֵי אָמַר, (מלכים א'
 כב) מְלוּכָשִׁים בְּגָדִים בְּגֶרֶן. וְעַל דָּא וַיִּסְפְּדוּ שָׁם
 מִסְפַּד גָּדוֹל וְכִבְד מְאֹד וְגו'.

עַל כֵּן קָרָא שְׁמָה אָבֵל מְצָרִים עַד הַיּוֹם הַזֶּה,
 דְּיִוְדָאֵי מְמַצְרִים הָתָּה, אוֹף הָכָא לֹא דְיִוְדָאֵי

לשון הקודש

שְׁלִטוֹן מְצָרִים שְׁיַעְבַּר. גֶּרֶן הָאָטָד - זֶה
 מְמַנָּה הַשְׁלִטוֹן שֶׁל מְצָרִים שְׁיַעְבַּר מִלְּפָנֵי
 שְׁלִטוֹן יִשְׂרָאֵל, שְׁחָרֵי רְאוּ וְגִרְוֹן, כְּמוֹ
 שְׁנָאֵמַר (מלכים א' כב) מְלָכָשִׁים בְּגָדִים בְּגֶרֶן.
 וְעַל זֶה וַיִּסְפְּדוּ שָׁם מִסְפַּד גָּדוֹל וְכִבְד
 מְאֹד וְגו'.

עַל כֵּן קָרָא שְׁמָה אָבֵל מְצָרִים עַד הַיּוֹם
 הַזֶּה, שְׁוֹדָאֵי הִיָּה מְמַצְרִים. אוֹף כָּאן לֹא

קָמוּ כָּלָם וּנְשָׁקוּ יָדָיו. אָמְרוּ, בְּרוּךְ הַרְחִמֵן
 שְׁנִכְנַסְנוּ לְכָאן וּשְׁמַעְנוּ דְּבָרִים אֲלוּ. יָצְאוּ
 מִן הַמְעָרָה וְהִלְכוּ. כְּשֶׁנִּכְנְסוּ לְעִיר, רְאוּ
 קְבוּצַת אֲנָשִׁים שְׁמָתוֹ, שְׁנַפְל עֲלֵיהֶם
 בֵּית. וְשָׁבוּ, וְרְאוּ שְׁסוּפְדִים לְאוֹתָם
 שְׁמָתוֹ עִם אוֹתָם הַרוּמָאִים.

פְּתַח רַבֵּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, וַיָּבֹאוּ עַד גֶּרֶן
 הָאָטָד, מָה זֶה גֶּרֶן הָאָטָד? אָלָא כָּאן רְמוּז

בִּינְהוּ אֱלִין בְּכִיּוֹן, אַף עַל גַּב דְּמִיתוּ בֵּיהּ יוֹדָאֵי, וְאֱלִין
 יוֹדָאֵי, אֲלִמְלָא הוּוּ יוֹדָאֵי, לָא מִיתוּ, וְכִיּוֹן דְּמִיתוּ,
 קִדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא מְכַפֵּר חוֹבֵייהוּ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן תָּא חַזִּי, דִּיעֲקֹב אַף עַל גַּב
 דְּנַפְקַת נִשְׁמַתִּיהּ בְּמַצְרִים, לָאוּ בְּרִשׁוּתָא
 אַחְרָא נִפְקַת. מָאי טַעְמָא, כְּמַה דְּאִתְמַר, דְּלֹא הָוָה
 מִיּוֹמָא דְּאִתְבְּרִי עֲלִמָּא עֲרִסָא שְׁלִימָתָא כְּהוּא עֲרִסָא
 דִּיעֲקֹב. בְּשַׁעְתָּא דְּהָוָה סָלִיק מִעֲלִמָּא נִשְׁמַתִּיהּ, מִיַּד
 אִתְקַשַּׁר בְּאַתְרֵיהּ, וְהָא אוֹקִימָנָא.

תָּא חַזִּי, כִּד הָוָה עָאֵל יַעֲקֹב בְּמַעְרְתָא, כָּל
 רִיחִין דְּהִנְתָּא דְּעַדְן אִשְׁתַּכַּח בְּמַעְרְתָא,
 וּמַעְרְתָא סִלְקָא נְהוּרָא, וְשִׁרְגָא חַד דְּדִלִיק. וְכִד
 עָאֵלוּ אֲבָהִן לְנַבִּי דִּיעֲקֹב לְמַצְרִים, לְאִשְׁתַּכַּחַא
 עִמֵּיהּ, אִסְתַּלַּק נְהוּרָא דְּשִׁרְגָא. כִּיּוֹן דְּעָאֵל יַעֲקֹב

לשון הקודש

שְׁנַתִּבְּאָר, מִיּוֹם שְׁנַבְרָא הָעוֹלָם לֹא הִיְתָה
 מִטָּה שְׁלֵמָה כְּמוֹ מִטָּתוֹ שֶׁל יַעֲקֹב. בְּשַׁעַה
 שְׁהִיָּה עוֹלָה מִן הָעוֹלָם, נִשְׁמַתוּ מִיַּד
 נִקְשְׁרָה לְמַקוֹמָהּ, וְהָרִי בְּאַרְנוֹ.

בֵּא רָאֵה, בְּשַׁהִיָּה יַעֲקֹב נִכְנַס לְמַעְרָה,
 נִמְצְאוּ בְּמַעְרָה כָּל הַרִיחוֹת שֶׁל גֵּן עֵדֵן,
 וְהַמַּעְרָה הִעֲלָתָה אוֹר, וְנָר אֶחָד דוֹלֵק.
 וְכִשְׁנִכְנְסוּ הָאֲבוֹת לְיַעֲקֹב לְמַצְרִים

שֶׁל יְהוּדִים הֵם אֵלֶּה בּוֹכִים, אַף עַל גַּב
 שְׁמַתוֹ בּוֹ יְהוּדִים, וְאֵלֶּה יְהוּדִים,
 שְׁאֲלִמְלָא הִיוּ יְהוּדִים לֹא מִתּוֹ, וְכִיּוֹן
 שְׁמַתוֹ, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְכַפֵּר עַל
 עוֹנוֹתֵיהֶם.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בֵּא רָאֵה, שִׁיעֲקֹב, אַף
 עַל גַּב שִׁיעָצָה נִשְׁמַתוֹ בְּמַצְרִים, לֹא
 יַעָּה בְּרִשׁוּת אַחְרָת, מָה הַטַּעַם? כְּמוֹ